

ภาคผนวก A

นโยบายและกฎหมาย

ภาคผนวก A1 นโยบายและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล
กระทบสิ่งแวดล้อมและกรอบของการจัดการ

นโยบายและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและกรอบของการจัดการ

1 บทนำ

ภาคผนวกนี้จะบรรยายถึงข้อกำหนดทางกฎหมาย แนวทางการปฏิบัติ และมาตรฐานต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ที่มีความสัมพันธ์กับโครงการโรงแยกก๊าซธรรมชาติและการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อส่งก๊าซในประเทศไทย

2 กรอบข้อกำหนดทางกฎหมายทางสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย

กรอบข้อกำหนดที่สำคัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ได้รวมอยู่ในข้อกำหนดต่างๆ ดังต่อไปนี้

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและพื้นที่ควบคุมมลภาวะเอาไว้ และได้จัดตั้งคณะกรรมการควบคุมมลพิษขึ้น ซึ่งจะควบคุมการทำรายงานผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และข้อกำหนดใหม่ต่างๆ เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายของสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้มอบอำนาจในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมแก่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งมีผลบังคับใช้กับทุกหน่วยงานของราชการและเพิ่มความเข้มงวดของการควบคุมและตรวจวัดมลพิษ ซึ่ง พ.ร.บ. ได้กำหนดแนวทางเบื้องต้นสำหรับการพัฒนามาตรฐานน้ำทิ้ง และการปล่อยอากาศเสีย และสำหรับการปรับปรุงมาตรฐานอื่นๆ ภายใต้กฎหมายอื่นๆ ก่อนหน้าการประกาศใช้ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. กำหนดให้โรงงานที่เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษตามที่กำหนดไว้ในรายการ ทำการส่งของเสียเพื่อกำจัดกากของเสียกับหน่วยงานของราชการ หรือองค์กรเอกชนที่ได้รับการจดทะเบียนกับทางราชการ หรือจัดตั้งระบบบำบัดของเสียขึ้นภายในโรงอุตสาหกรรม

- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ดำเนินการควบคุมและกำกับดูแลระบบการอนุญาตในการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยได้จำแนกประเภทของโรงงานไว้ 104 ประเภท เพิ่มขึ้นจาก พ.ร.บ. ฉบับเดิมซึ่งประกาศใช้โดยกรมโรงงานในปี พ.ศ. 2512 ซึ่งได้กำหนดข้อกำหนดต่างๆ เกี่ยวกับการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม การดำเนินการของโรงงาน การขยายโรงงาน และหัวข้อต่างๆ เกี่ยวกับความปลอดภัย

- พระราชบัญญัติวัดอุณหัตถราช พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. กำหนดให้มีการควบคุมการนำเข้า ส่งออก ผลิต ขาย มีไว้ในครอบครอง การขนส่ง และการใช้วัดอุณหัตถราชต่างๆ ที่เป็นวัดอุณหัตถราชได้ วัดอุณหวัตไฟ วัดอุณหัตถกร่อน วัดอุณหที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัดอุณหออกซิโดซ์และวัดอุณหเปอร์ออกไซด์ หรือวัดอุณหมีพิษ คณะกรรมการวัดอุณหัตถราช ประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยราชการต่างๆ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ คือ ให้ความเห็นแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในการกำหนดวัดอุณหัตถราช และการควบคุมวัดอุณหัตถราชดังกล่าว ศูนย์ข้อมูลวัดอุณหัตถราชจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานในเรื่องข้อมูลของวัดอุณหัตถราชแก่ภาคเอกชน

- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. ให้อำนาจเจ้าพนักงานสาธารณสุขในการกำกับดูแลการทำงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการจัดการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. นี้ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่อสาธารณะ เช่น กลิ่น แสง การแผ่รังสี เสียง ความร้อน ของเสียอันตราย การสิ้นสະเทือน ฝุ่น สารมีพิษ เถ้า เพื่อป้องกันผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดในที่สาธารณะ พ.ศ. 2539 พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้อำนาจหน้าที่ให้กับกรมควบคุมมลพิษในการดำเนินการควบคุมการกำจัดมูลฝอย พ.ร.บ. ฉบับนี้ห้ามการกำจัดในที่ดินสาธารณะ หน่วยงานราชการในท้องถิ่นจะปฏิบัติงานภายใต้การดูแลของหน่วยงานราชการส่วนกลาง อย่างไรก็ตาม หน่วยงานราชการในท้องถิ่นมีอำนาจในการออกระเบียบข้อกำหนดส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นนั้น ๆ

3 ระบบกฎหมายสิ่งแวดล้อม

กฎหมายสิ่งแวดล้อมหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้องกัสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลได้แสดงไว้ในตาราง A1.1

ตาราง A1.1 กฎหมายสิ่งแวดล้อมหลักๆ

หน่วยงาน	กฎหมาย	ข้อกำหนด
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. กำหนดให้มีหลักเกณฑ์ในการจัดทำมาตรฐานการปล่อยของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม อากาศเสีย และกำหนดให้มาตรฐานที่ออกตามกฎหมายอื่น ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่ออกตามกฎหมายฉบับนี้ พ.ร.บ. กำหนดให้โรงงานประเภทต่างๆ ที่มีของเสีย ต้องส่งของเสียเหล่านั้นไปศูนย์บำบัดของเอกชน หรือของหน่วยงานราชการ หรือติดตั้งระบบบำบัดภายในโรงงาน หากยังไม่มีระบบบำบัด พ.ร.บ. กำหนดให้มีการวางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และจัดให้มีมาตรการส่งเสริม ในรูปของการกู้ยืมเงินสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนควบคุมมลพิษ
กระทรวงอุตสาหกรรม	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. กำหนดให้มีระบบการขออนุญาตสำหรับโรงงานใหม่ การจัดให้มีข้อกำหนดที่ครอบคลุมในเรื่องของการก่อสร้างโรงงาน การดำเนินงาน การขยาย และความปลอดภัย พ.ร.บ. ให้อำนาจเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบสภาพภายในโรงงานโดยการสุ่มตัวอย่างและการตรวจเป็นประจำ

ตาราง A1.1 กฎหมายสิ่งแวดล้อมหลักๆ (ต่อ)

หน่วยงาน	กฎหมาย	ข้อกำหนด
กระทรวงอุตสาหกรรม	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดให้มีการแบ่งประเภทวัตถุอันตรายและการควบคุมทั้งระบบ บทกำหนดโทษ กฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมถึงการผลิต นำเข้า ส่งออก ขายและมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตราย
กระทรวงสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 	<ul style="list-style-type: none"> พ.ร.บ. กำหนดให้อำนาจเจ้าพนักงานสาธารณสุขในการกำกับดูแลการทำงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการจัดการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. นี้ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่อสาธารณะ เช่น กลิ่น แสง การแผ่รังสี เสียง ความร้อน ของเสียอันตราย การสิ้นสเทือน ฝุ่น สารมีพิษ เถ้า เพื่อป้องกันผลกระทบที่มีต่อมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม

3.1 ข้อกำหนดเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ประกาศบังคับใช้มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศทั่วไปเมื่อปี พ.ศ. 2524 สำหรับมลพิษอากาศ 6 ประเภท ได้แก่ คาร์บอนมอนนอกไซด์ ไนโตรเจนไดออกไซด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ฝุ่น โอโซน และ ตะกั่ว และได้มีการปรับมาตรฐานโดยกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ในปี พ.ศ. 2538 ดังแสดงในตาราง A1.2 ต่อไปนี้

ตาราง A1.2 มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศทั่วไปของประเทศไทย พ.ศ. 2538

ประเภทมลพิษ*	ค่าเฉลี่ย 1-ชั่วโมง (มก/ลบม)	ค่าเฉลี่ย 8-ชั่วโมง (มก/ลบม)	ค่าเฉลี่ย 24-ชั่วโมง (มก/ลบม)	ค่าเฉลี่ย 1-เดือน (มก/ลบม)	ค่าเฉลี่ย 1-ปี ** (มก/ลบม)	วิธีการตรวจวัด
คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	34.2	10.26	-	-	-	Non-dispersive Infrared Detection
ไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO ₂)	0.32	-	-	-	-	Gas phase Chemilum- inescence
ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂)	0.78***	-	0.30	-	0.10	UV-ฟลูออเรสเซนซ์
ฝุ่นหุ้งกระจายทั้งหมด (TSP)	-	-	0.33	-	0.10	Gravimetric-high volume
ฝุ่นขนาด <10 µm (PM-10)	-	-	0.12	-	0.05	Gravimetric-high volume
โอโซน (O ₃)	0.20	-	-	-	-	Gas phase Chemilum- inescence
ตะกั่ว (Pb)	-	-	-	1.50	-	Atomic Absorption Spectrometer

หมายเหตุ: * ที่ความดันปรกติ 1 บรรยากาศ และอุณหภูมิ 25°C.

** Geometric mean.

*** มาตรฐาน SO₂ 1 ชม. ที่ 1.3 มก/ลบม. สำหรับบริเวณแม่เมาะ จังหวัดลำปาง และ 0.78 มก/ลบม สำหรับบริเวณอื่น ๆ

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2538

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2536 ภายใต้ พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 ภายใต้ประกาศฉบับนี้ เจ้าของกิจการหรือผู้ประกอบการจะต้องควบคุมมลพิษอากาศที่ปล่อยออกมามิให้เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ดังที่แสดงไว้ในตาราง A1.3 โดยผู้ประกอบการจะต้องจัดทำรายงานการตรวจวัดมลพิษที่ปล่อยออกมาประจำวันส่งให้กับกระทรวงอุตสาหกรรมทุก ๆ เดือน เพื่อใช้ในการประเมินความเป็นไปตามข้อกำหนดทางกฎหมาย โดยไม่ต้องขอใบอนุญาตปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดต่างหาก โดยจะรวมไว้ในใบอนุญาตประกอบการโรงงาน และจะทำการตรวจวัดมลพิษจากแหล่งกำเนิดระหว่างเวลาเปิดดำเนินการสูงสุด

ภายใต้ พ.ร.บ. โรงงาน จะห้ามปล่อยควันดำที่ความเข้มข้นเกิน 40% ของความดำทั้งหมดตามมาตรฐานริงเกิลแมน (Ringlemann) นอกจากนี้ในระยะเวลาสั้นในช่วงเปิดเครื่อง การพักเครื่อง หรือที่มีความผิดพลาดของระบบควบคุมเขม่า

ตาราง A1.3 ปริมาณมลพิษที่ปล่อยออกสู่บรรยากาศสำหรับโรงงาน (กรกฎาคม 2536) ฉบับปรับปรุง
กันยายน 2539

มลพิษ	แหล่งกำเนิด	มาตรฐาน (มก./ลบ.ม.)
1. ฝุ่น	หม้อต้มน้ำ & เตาหลอม	
	- ใช้น้ำมันเป็นเชื้อเพลิง	300
	- ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง	400
	- เชื้อเพลิงอื่น ๆ	400
	อุตสาหกรรมผลิตเหล็ก	300
	แหล่งกำเนิดอื่น ๆ	400
2. แอนติโมนี	แหล่งกำเนิดใด ๆ	20
3. อาร์เซนิก	แหล่งกำเนิดใด ๆ	20
4. ทองแดง	เตาหลอม หรือ โรงถลุงแร่	30
5. ตะกั่ว	แหล่งกำเนิดใด ๆ	30
6. คลอไรด์	แหล่งกำเนิดใด ๆ	30
7. ไฮโดรเจนคลอไรด์	แหล่งกำเนิดใด ๆ	200
8. พรอท	แหล่งกำเนิดใด ๆ	3
9. คาร์บอนมอนอกไซด์	แหล่งกำเนิดใด ๆ	1,000 หรือ 870 ppm*
10. กรดซัลฟูริก	แหล่งกำเนิดใด ๆ	100 หรือ 25 ppm
11. ไฮโดรเจนซัลไฟด์	แหล่งกำเนิดใด ๆ	140 หรือ 100 ppm
12. ซัลเฟอร์ไดออกไซด์	การผลิตกรดซัลฟูริก	1,300 หรือ 500 ppm
13. ไนโตรเจนออกไซด์	หม้อต้มน้ำ	
	- ใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิง	940 หรือ 500 ppm
	- เชื้อเพลิงอื่น ๆ	470 หรือ 250 ppm
14. โซลีน	แหล่งกำเนิดใด ๆ	870 หรือ 200 ppm
15. ซัลเฟอร์ไดออกไซด์	แหล่งกำเนิดใด ๆ	1,250 ppm
16. ครีโซล	แหล่งกำเนิดใด ๆ	22 หรือ 5 ppm

หมายเหตุ : การตรวจวัดมลพิษอากาศที่ปล่อยออกมาจะต้องทำที่บริเวณปล่องควันในช่วงเวลาที่ดำเนินการ
ถ้าไม่มีปล่องควันจะต้องทำการตรวจวัดที่จุดปล่อยมลพิษที่จุดที่มีการปล่อยปริมาณสูงสุด
การประเมินระดับมลพิษของแต่ละตัวแปรจะกระทำที่ความดันบรรยากาศปกติ 1 บรรยากาศ
และที่อุณหภูมิ 25°ซ

ที่มา: ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2536 ภายใต้ พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. 2535
และการปรับปรุงโดยประกาศกระทรวง พ.ศ. 2539

ppm = parts per million = ส่วนในล้านส่วน

3.2 เสียง

มาตรฐานเสียงของประเทศไทยได้แจกแจงไว้ใน ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 ดังที่แสดงไว้ในตาราง A1.4

ตาราง A1.4 มาตรฐานเสียงในบรรยากาศทั่วไปของประเทศไทย

ประเภทของเสียง	การตรวจวัด	มาตรฐานที่เสนอแนะ
เสียงในบรรยากาศทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 24 ชม.)	L_{eq} 24 ชม.	ไม่มากกว่า 70 dB(A)
เสียงดังเป็นช่วง	L_A	ไม่มากกว่า 115 dB(A)

หมายเหตุ : L_{eq} = Equivalent Sound Level L_A = A Weighted Sound Pressure Level

พ.ร.บ.โรงงาน พ.ศ. 2535 ยังได้ระบุโดยสังเขปว่า โรงงานจะต้องควบคุมหรือกำจัด กลิ่น เสียง ความสั่นสะเทือน ฝุ่น เหม่า และควันจนถึงระดับหนึ่งที่จะไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ ปัญหา อันตราย หรือปัญหาสุขภาพต่อชุมชนใกล้เคียง

3.3 การควบคุมมลภาวะทางน้ำ

มาตรฐานน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 โดยกระทรวงอุตสาหกรรม ได้กำหนดค่าของความเข้มข้นของมลสารในน้ำทิ้ง แต่ไม่ได้กำหนดปริมาณน้ำเสียทั้งหมดที่จะทิ้ง ตาราง A1.5 แสดงมาตรฐานน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม การติดตามและตรวจสอบและการบังคับใช้มาตรฐานดังกล่าวอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงอุตสาหกรรม

ตาราง A1.5 มาตรฐานน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม

ลักษณะน้ำทิ้ง	ค่ามาตรฐาน	หมายเหตุ
1. ความเป็นกรด เป็นด่าง (pH)	ไม่น้อยกว่า 4.5 และไม่มากกว่า 9	
2. สารละลายทั้งหมด (Total Dissolved Solids)	ไม่มากกว่า 300 มก/ล หรือตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่มากกว่า 500 มก/ล	น้ำทิ้งซึ่งระบายออกจากโรงงานลงสู่แหล่งน้ำกร่อยที่มีค่าความเค็มเกิน 200 มก/ล หรือลงสู่ทะเล ค่าสารละลายได้ในน้ำทิ้งจะมีค่ามากกว่าค่าสารที่ละลายได้ที่มีอยู่ในแหล่งน้ำกร่อยหรือทะเลได้ไม่เกิน 5,000 มก/ล
3. สารแขวนลอย (Suspended Solids)	ไม่มากกว่า 50 มก/ล	ค่ามาตรฐานสารแขวนลอย ขึ้นอยู่กับแหล่งรับน้ำหรือประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมหรือระบบบำบัดน้ำเสียที่ใช้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของกรมควบคุมมลพิษ แต่ต้องไม่เกิน 150 มก/ล
4. โลหะหนักมีค่าดังต่อไปนี้		
4.1 ปรอท (Mercury)	ไม่มากกว่า 0.005 มก/ล	
4.2 ซีลีเนียม (Selenium)	ไม่มากกว่า 0.02 มก/ล	
4.3 แคดเมียม (Cadmium)	ไม่มากกว่า 0.03 มก/ล	
4.4 ตะกั่ว (Lead)	ไม่มากกว่า 0.2 มก/ล	
4.5 อาร์เซนิก (Arsenic)	ไม่มากกว่า 0.25 มก/ล	
4.6 โครเมียม (Chromium)	ไม่มากกว่า 0.25 มก/ล	
4.6.1 Hexavalent Chromium		
4.6.2 Trivalent Chromium	ไม่มากกว่า 0.75 มก/ล	
4.7 บาเรียม (Barium)	ไม่มากกว่า 1.0 มก/ล	
4.8 นิกเกิล (Nickel)	ไม่มากกว่า 1.0 มก/ล	
4.9 ทองแดง (Copper)	ไม่มากกว่า 2.0 มก/ล	
4.10 สังกะสี (Zinc)	ไม่มากกว่า 5.0 มก/ล	
4.11 แมงกานีส (Manganese)	ไม่มากกว่า 5.0 มก/ล	
5. ซัลไฟด์ (Sulphide)	คิดเทียบเป็นไฮโดรเจนซัลไฟด์ ไม่มากกว่า 1 มก/ล	
6. ไฮยาไนด์ (Cyanide)	คิดเทียบเป็นไฮโดรเจนไซยาไนด์ ไม่มากกว่า 0.2 มก/ล	
7. ฟอรัลดีไฮด์ (Formaldehyde)	ไม่มากกว่า 1 มก/ล	
8. สารประกอบฟีนอล (Phenol Compound)	ไม่มากกว่า 1 มก/ล	
9. คลอรีนอิสระ (Free Chlorine)	ไม่มากกว่า 1 มก/ล	
10. ยาฆ่าแมลง (Pesticide)	ต้องไม่มี	
11. อุณหภูมิ (Temperature)	ไม่มากกว่า 40 องศาเซลเซียส	
12. สี (Color)	ต้องไม่เป็นที่พึงรังเกียจ	
13. กลิ่น (Odor)	ต้องไม่เป็นที่พึงรังเกียจ	
14. น้ำมันและไขมัน (Oil and Grease)	ไม่มากกว่า 5 มก/ล	ขึ้นกับปริมาณน้ำทิ้ง แหล่งรองรับน้ำทิ้ง หรือประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมตามที่กรมโรงงานกำหนดแต่ต้องไม่มากกว่า 15 มก/ล

ตาราง A1.5 มาตรฐานน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม (ต่อ)

ลักษณะน้ำทิ้ง	ค่ามาตรฐาน	หมายเหตุ
15. บีโอดี (5 วัน ที่ 20 °ซ)	20 มก/ล	ค่าของบีโอดีอาจแตกต่างกันได้ แล้วแต่ภูมิประเทศ หรือลักษณะการระบายตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ เห็นสมควรแต่ต้องไม่มากกว่า 60 มก/ล <i>ยกเว้น</i> (1) โรงงานทำอาหารจากสัตว์น้ำและบรรจุภาชนะ ที่ผนึกอากาศเข้าไม่ได้ ไม่มากกว่า 100 มก/ล (2) โรงงานผลิตแปงมันสำปะหลัง <ul style="list-style-type: none"> • โดยวิธีเหวี่ยงแยกแปงแล้วทำให้แห้งด้วยลมร้อน ไม่มากกว่า 60 มก/ล • โดยวิธีแยกแปงด้วยการตกตะกอนแล้วทำให้แห้งบนพื้นอังไฟ ไม่มากกว่า 100 มก/ล (3) โรงงานอาหารจากแปงเป็นเส้นหรือชิ้น (ประเภทก๋วยเตี๋ยว ขนมจีน เส้นหมี่ เป็นต้น) ไม่มากกว่า 100 มก/ล (4) โรงงานหมัก ฟอกหนังสัตว์ ไม่มากกว่า 100 มก/ล (5) โรงงานผลิตเยื่อกระดาษจากไม้ ชานอ้อย หญ้า เศษผ้า ฯลฯ ไม่มากกว่า 100 มก/ล โรงงานห้องเย็นชนิดแกะล้างแล้วขนน้ำแข็งสัตว์น้ำ ไม่มากกว่า 100 มก/ล
16. ปริมาณไนโตรเจนทั้งหมด (Total Kjeldahl Nitrogen)	ไม่มากกว่า 100 มก/ล	ขึ้นกับปริมาณน้ำทิ้งแหล่งรองรับน้ำทิ้ง หรือประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม ตามที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด แต่ต้องไม่มากกว่า 200 มก/ล
17. ซีโอดี (COD)	120 มก/ล	ขึ้นกับปริมาณน้ำทิ้ง แหล่งรองรับน้ำทิ้ง หรือประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม แต่ต้องไม่มากกว่า 400 มก/ล

หมายเหตุ : • ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เรื่องการกำหนดคุณลักษณะของน้ำทิ้งที่ระบายออกจากโรงงาน ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 113 ตอนที่ 52 ง. ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2539

ที่มา: กองจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ (พ.ศ. 2540)

มาตรฐานคุณภาพน้ำ

มาตรฐานคุณภาพน้ำ ได้ถูกจัดทำขึ้นสำหรับมาตรฐานน้ำใต้ดินสำหรับบริโภค (ดังแสดงในตาราง A1.6) และมาตรฐานน้ำผิวดิน (ดังแสดงในตาราง A1.7)

ตาราง A1.6 มาตรฐานน้ำดื่มสำหรับบริโภค

คุณลักษณะ	ตัวแปร	หน่วย	เกณฑ์กำหนดที่เหมาะสม	เกณฑ์อนุโลมสูงสุด
คุณลักษณะทางกายภาพ	สี (Color)	หน่วยปลาตินัมโคบอลต์	5	50
	ความขุ่น (Turbidity)	หน่วยความขุ่น	5	20
	ความเป็นกรด-ด่าง (pH)		7.5-8.5	6.5-9.2
คุณลักษณะทางเคมี	เหล็ก (Fe)	ppm		
	มังกานีส (Mn)	ppm	ไม่เกิน 0.5	1.0
	ทองแดง (Cu)	ppm	ไม่เกิน 0.3	0.5
	สังกะสี (Zn)	ppm	ไม่เกิน 1.0	15.0
	ซัลเฟต (SO ₄)	ppm	ไม่เกิน 5.0	250
	คลอไรด์ (Cl)	ppm	ไม่เกิน 200	600
	ฟลูออไรด์ (F)	ppm	ไม่เกิน 1.0	1.5
	ไนเตรต (NO ₃)	ppm	ไม่เกิน 45	45
	ความกระด้างทั้งหมด (Total Hardness as CaCO ₃)	ppm	ไม่เกิน 300	500
	ความกระด้างถาวร (Non-Carbonate Hardness as CaCO ₃)	ppm	ไม่เกิน 200	250
คุณลักษณะที่เป็นพิษ	ปริมาณของแข็งทั้งหมด (Total Solids)	ppm	ไม่เกิน 750	1500
	สารหนู (As)	ppm	ไม่เกิน 0.05	0.05
	ไซยาไนด์ (CN)	ppm	ไม่เกิน 0.2	0.2
	ตะกั่ว (Pb)	ppm	ไม่เกิน 0.05	0.05
	ปรอท (Hg)	ppm	ไม่เกิน 0.001	0.001
	แคดเมียม (Cd)	ppm	ไม่เกิน 0.01	0.01
	ซีลีเนียม (Se)	ppm	ไม่เกิน 0.01	0.01
คุณลักษณะทางแบคทีรี	Standard Plate Count		เกณฑ์กำหนดที่เหมาะสม	
	Most Probable Number of Coliform Organism (MPN)		ไม่เกิน 500 โคโลนีต่อลูกบาศก์เมตร	
	E. Coli		น้อยกว่า 2.2 ต่อร้อยลูกบาศก์เมตร	

ที่มา: ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2521) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่ม 95 ตอนที่ 66 วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2521

ตาราง A1.7 มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน

ตัวแปร	หน่วย	ค่าทางสถิติ	การแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์				
			ประเภท 1	ประเภท 2	ประเภท 3	ประเภท 4	ประเภท 5
1. สี กลิ่นและรส (Color, Odor and Taste)			๐	๐'	๐'	๐'	-
2. อุณหภูมิ (Temperature)	°ซ		๐	๐'	๐'	๐'	-
3. ความเป็นกรดและด่าง (pH)			๐	5.0-9.0	5.0-9.0	5.0-9.0	-
4. ออกซิเจนละลาย (DO)	มก/ล	P20	๐	6	4	2	-
5. บีโอดี (BOD)	มก/ล	P80	๐	1.5	2.0	4.0	-
6. แบคทีเรียกลุ่ม โคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria)	เอ็มพีเอ็น/ 100 มล.	P80	๐	5,000	20,000	-	-
7. แบคทีเรียในกลุ่มฟี- คอลโคลิฟอร์มทั้งหมด (Faecal Coliform Bacteria)	เอ็มพีเอ็น/ 100 มล.		๐	1,000	4,000	-	-
8. ไนเตรต (NO ₃)	มก/ล		๐	5	5	5	-
9. แอมโมเนีย (NH ₃)	มก/ล		๐	0.5	0.5	0.5	-
10. ฟีนอล (Phenol)	มก/ล		๐	0.005	0.005	0.005	-
11. ทองแดง (Cu)	มก/ล		๐	0.1	0.1	0.1	-
12. นิกเกิล (Ni)	มก/ล		๐	0.1	0.1	0.1	-
13. แมงกานีส (Mn)	มก/ล		๐	1.0	1.0	1.0	-
14. สังกะสี (Zn)	มก/ล		๐	1.0	1.0	1.0	-
15. แคดเมียม (Cd)	มก/ล		๐	0.005*,0.05**	0.005*,0.05**	0.005*,0.05**	-
16. โครเมียมเฮกซาวา เลนท์ (Cr Hexavalent)	มก/ล		๐	0.05	0.05	0.05	-
17. ตะกั่ว (Pb)	มก/ล		๐	0.05	0.05	0.05	-
18.ปรอททั้งหมด (Total Hg)	มก/ล		๐	0.002	0.002	0.002	-
19. สารหนู (As)	มก/ล		๐	0.01	0.01	0.01	-
๒๐. ไฮยาไนต์ (CN)	มก/ล		๐	0.005	0.005	0.005	-
21. กัมมันตภาพรังสี (Radioactivity)							
- รังสีแอลฟา (Alpha)	แบคเคอเรล/ล		๐	0.1	0.1	0.1	-
- รังสีเบตา (Beta)	แบคเคอเรล/ล						
22. สารกำจัดวัชพืชและ สัตว์ชนิดที่มีคลอรีน ทั้งหมด (Total Organochlorine Pesticide)	ไมโครกรัม/ล		๐	0.05	0.05	0.05	-

ตาราง A1.7 มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (ต่อ)

ตัวแปร	หน่วย	ค่าทางสถิติ	การแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์				
			ประเภท 1	ประเภท 2	ประเภท 3	ประเภท 4	ประเภท 5
23. ดีดีที (DDT)	ไมโครกรัม/ล	๘	1	1	1	-	
24. บีเอชซีชนิดอัลฟา (Alpha-BHC)	ไมโครกรัม/ล	๘	0.02	0.02	0.02	-	
25. ดีลด์ริน (Dieldrin)	ไมโครกรัม/ล	๘	0.1	0.1	0.1	-	
26. อัลดริน (Aldrin)	ไมโครกรัม/ล	๘	0.1	0.1	0.1	-	
27. เฮปตาคลออร์และเฮปตาคลอริอีพอกไซด์ Heptachlor&Heptachlor Epoxide)	ไมโครกรัม/ล	๘	0.2	0.2	0.2	-	
28. เอนดริน (Endrin)	ไมโครกรัม/ล	๘	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	-	

หมายเหตุ : 1/ การแบ่งประเภทแหล่งน้ำผิวดิน

ประเภทที่ 1 ได้แก่ แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำมีสภาพตามธรรมชาติโดยปราศจากน้ำทิ้งจากกิจกรรมทุกประเภทและสามารถใช้ประโยชน์เพื่อ

- 1) การอุปโภคหรือบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติก่อน
- 2) การขยายพันธุ์ตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตระดับพื้นฐาน
- 3) การอนุรักษ์ระบบนิเวศวิทยาของแหล่งน้ำ

ประเภทที่ 2 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถใช้ประโยชน์ได้เพื่อ

- 1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน
- 2) การอนุรักษ์สัตว์น้ำ
- 3) การประมง
- 4) การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ

ประเภทที่ 3 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ

- 1) การอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน
- 2) การเกษตร

ประเภทที่ 4 ได้แก่ แหล่งน้ำที่รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถใช้ประโยชน์ได้เพื่อ

- 1) การอุปโภคและบริโภค โดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน
- 2) การอุตสาหกรรม

ประเภทที่ 5 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการคมนาคม

2/ กำหนดค่ามาตรฐานในแหล่งน้ำประเภทที่ 2-4 สำหรับแหล่งน้ำประเภทที่ 1 ให้เป็นไปตามธรรมชาติ และแหล่งน้ำประเภทที่ 5 ไม่กำหนดค่า

- ๘ เป็นไปตามธรรมชาติ
- ๘' อุณหภูมิของน้ำจะต้องไม่สูงกว่าอุณหภูมิตามธรรมชาติเกิน 3 องศาเซลเซียส
- * น้ำที่มีความกระด้างในรูปของ CaCO_3 ไม่เกินกว่า 100 มก/ล
- ** น้ำที่มีความกระด้างในรูปของ CaCO_3 เกินกว่า 100 มก/ล
- ๐ซ องศาเซลเซียส
- P20 ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 จากจำนวนตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่เก็บมาตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง
- P80 ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 จากจำนวนตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่เก็บมาตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง
- มก/ล มิลลิกรัมต่อลิตร
- MPN เอ็ม พี เอ็น Most Probable Number

3.4 การจัดการสิ่งปฏิกูล มูลฝอย และของเสียอันตราย

สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในประเทศไทยในโครงการที่ศึกษามี 2 กฎหมายหลักคือ

- พระราชบัญญัติการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในสถานสาธารณะ นอกภาชนะหรือที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้จัดไว้ พ.ร.บ. ฉบับนี้ ได้ออกระเบียบในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดไว้ว่าการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้รวมข้อกำหนดในการเก็บขน ห้ามการเททิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย หรือสิ่งที่มีการปนเปื้อนซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์

กฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยมีดังนี้คือ

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ห้ามการขุดหลุมฝังมูลฝอยภายในระยะ 2 เมตรจากแนวรั้วของโครงการ
- ประมวลกฎหมายอาญา มีบทลงโทษผู้ที่ทิ้งซากสัตว์ลงในที่หรือทางสาธารณะ
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้ผลิตต้องจัดให้มีภาชนะบรรจุมูลฝอยที่มีฝาปิดในโรงงานและต้องมีการแยกของเสียอันตรายออกจากมูลฝอย

ตามคำจำกัดความใน พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มูลฝอยหมายความถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง ถังน้ำมัน หรือ ซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และสิ่งปฏิกูลหมายความถึงอุจจาระหรือปัสสาวะ และหมายความรวมถึงสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใด อยู่ในอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น แต่ราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบอำนาจให้บุคคลใดดำเนินการแทนได้ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น ไม่มีบุคคลใดสามารถดำเนินการในการจัดเก็บขน เททิ้งสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากราชการส่วนท้องถิ่น

พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บ
 ชนและเทหังสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย รวมทั้งให้อำนาจในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้
 บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและชนสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราตามที่
 กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการของเสียอันตราย

คำจำกัดความของ “ของเสียอันตราย” ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย
 พ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดไว้เป็นหมวดต่างๆ ดังนี้ คือ

หมวดที่ 1 ประเภทและคุณสมบัติของของเสีย ประกอบด้วย

- สารไวไฟ
- สารกัดกร่อน
- สารเกิดปฏิกิริยาได้ง่าย
- สารพิษและสารที่สามารถถูกชะล้างได้

หมวดที่ 2 สิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่จัดเป็นกากสารอันตรายจากแหล่งกำเนิด
 ไม่เฉพาะประเภท ขึ้นอยู่กับประเภทของกระบวนการผลิตที่ทำให้เกิดของเสียขึ้น ตัวอย่างเช่น
 กากจากกันดังเก็บน้ำมัน กากตะกอนชั้นปฐมภูมิที่ได้จากการแยกน้ำมัน/น้ำ/ของแข็ง ในอุตสาหกรรม
 การกลั่นปิโตรเลียม

หมวดที่ 3 สิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วประเภทเคมีภัณฑ์ที่ไม่ใช้แล้ว หรือเสื่อม
 คุณภาพ กากสารอันตรายหมวดนี้รวมถึง วัสดุที่ไม่ได้คุณภาพตามกำหนดและเศษเคมีภัณฑ์ใน
 ภาชนะบรรจุและที่หกหล่น

หมวดที่ 4 สิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วประเภทเคมีภัณฑ์จาก Basel Convention

ผู้ประกอบการโรงงานที่มีสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้ตามที่กำหนดไว้ในหมวดที่ 1
 ถึงหมวดที่ 4 ต้องดำเนินการดังนี้

- ห้ามมิให้นำสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วตามข้อ 1 ออกนอกบริเวณโรงงาน เว้น
 แต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
 มอบหมายให้นำออกไปเพื่อการทำลายฤทธิ์ กำจัด ทิ้ง เผา หรือฝังกลบ ด้วยวิธีการและ
 สถานที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ฉบับนี้

- ต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับ ชนิด ปริมาณ ลักษณะคุณสมบัติและสถานที่เก็บสิ่ง
 ปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วนั้นๆ พร้อมทั้งวิธีการเก็บ ทำลายฤทธิ์ กำจัด ทิ้ง เผา ฝังกลบ
 เคลื่อนย้าย และการขนส่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ฉบับนี้

3.5 การปนเปื้อนของดินและน้ำใต้ดิน

ปัจจุบัน ยังไม่มีมาตรฐานสำหรับการปรับปรุงสภาพการปนเปื้อนในประเทศไทย และยังไม่มียุทธศาสตร์การลงทะเลเป็นพื้นที่ปนเปื้อนแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ข้อกำหนดต่าง ๆ ใน พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้มุ่งเน้นให้มีความรับผิดชอบของผู้ก่อให้เกิดมลพิษต่อความเสียหายหรือบาดเจ็บของผู้อื่น นอกจากนี้ในกรณีอื่น ๆ ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้จะสามารถดำเนินการให้เจ้าของหรือผู้ใช้พื้นที่ที่ก่อให้เกิดมลพิษรับผิดชอบ โดยไม่จำกัดต่อความเสียหาย ถึงแม้การดำเนินการจะถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม ความรับผิดชอบได้แก่ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จะต้องใช้ในการทำความสะอาดมลพิษ

พ.ร.บ. ยังระบุให้บุคคลใดที่กระทำการหรืออนุญาตให้กระทำการใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย และก่อให้เกิดความเสียหายหรือความสูญเสียต่อทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นทรัพย์สินของรัฐบาล หรือที่อยู่ในพื้นที่ของเอกชน บุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายของรัฐบาล เป็นจำนวนค่าทั้งหมดของแหล่งทรัพยากรธรรมชาตินั้น ๆ ที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือสูญเสียไป

3.6 พื้นที่อนุรักษ์ สงวนและคุ้มครอง

- พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 พระราชบัญญัติป่าไม้ได้กล่าวถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันรักษาป่าและการทำไม้ ประกอบด้วยการทำไม้และป่าหวงห้าม ตราประทับไม้ การควบคุมไม้ในลำน้ำ การควบคุมการแปรรูปไม้และอื่น ๆ พระราชบัญญัติได้ห้ามมิให้บุคคลใดก็ตามแผ้วถางหรือเผาป่าหรือทำอันตรายใด ๆ ที่ส่งผลให้เกิดการทำลายและบุกรุกป่าเพื่อครอบครองด้วยตนเองหรือเพื่อผู้อื่น ซึ่งอนุญาตให้ทำการดังกล่าวได้ในพื้นที่ที่ประกาศให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมและคณะรัฐมนตรีได้ประกาศไว้ในพระราชกิจจานุเบกษา โดยขั้นตอนการพิจารณาต้องเป็นไปตามเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

- พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการกล่าวถึงการห้ามมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งทำการยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออาศัยอยู่ในที่ดินทำการสร้างแผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่าหรือทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ

- พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติได้กล่าวถึงการกำหนดพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ การคุ้มครองและการดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติ โดยภายใต้พระราชบัญญัติดังกล่าว ได้ห้ามมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำการที่จะส่งผลเสียหายต่ออุทยานแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

- ยึดถือหรือครอบครองที่ดินแผ้วถางหรือเผาป่า
- ทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือ ทราย

- เปลี่ยนแปลงทางน้ำหรือลำน้ำทำให้น้ำในลำน้ำท่วมล้นหรือเหือดแห้ง
- ปิดหรือทำให้กีดขวางแก่ทางน้ำหรือทางบก
- ดำเนินการใด ๆ เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง
- ทั้งสิ่งที่เป็นเชื้อเพลิงหรืออาจทำให้เกิดเชื้อเพลิง

4 ระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัย

ระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัยได้สรุปไว้ในตาราง A1.8

ตาราง A1.8 ระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัย

ระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัย

พระราชบัญญัติ

พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. สาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. วัตถุอันตรายกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย กรกฎาคม พ.ศ. 2519

ประกาศกระทรวงมหาดไทย พฤศจิกายน พ.ศ. 2519

ประกาศกระทรวงมหาดไทย พฤศจิกายน พ.ศ. 2520

ประกาศกระทรวงมหาดไทย พฤศจิกายน พ.ศ. 2520

ประกาศกระทรวงมหาดไทย พฤศจิกายน พ.ศ. 2520

ประกาศกระทรวงมหาดไทย มกราคม พ.ศ. 2524

ประกาศกระทรวงมหาดไทย พฤษภาคม พ.ศ. 2528

ประกาศกระทรวงมหาดไทย กันยายน พ.ศ. 2528

ประกาศกระทรวงมหาดไทย มิถุนายน พ.ศ. 2529

ประกาศกระทรวงมหาดไทย ธันวาคม พ.ศ. 2531

ประกาศกระทรวงมหาดไทย สิงหาคม พ.ศ. 2533

ประกาศกระทรวงมหาดไทย สิงหาคม พ.ศ. 2534

ประกาศกระทรวงมหาดไทย ตุลาคม พ.ศ. 2534

ประกาศกระทรวงมหาดไทย ตุลาคม พ.ศ. 2534

ประกาศกระทรวงมหาดไทย พฤศจิกายน พ.ศ. 2534

ประกาศกระทรวงมหาดไทย มิถุนายน พ.ศ. 2538

ความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักร

ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม

ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม (สารเคมี)

ความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้า

ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม (การขับรถ)

ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับการใช้ลิฟท์ในการยกวัสดุ

ความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง

ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้างในพื้นที่ก่อสร้าง

ความปลอดภัยในการทำงานก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับนั่งร้าน

ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานดอกเสาเข็ม

ความปลอดภัยในการทำงานในพื้นที่แคบหรือจำกัด

ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีอันตราย

ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหม้อต้มไอน้ำ (Boiler)

ความปลอดภัยในการทำงานในพื้นที่ก่อสร้างที่มีอันตรายจากการหล่นจากที่สูง การโค้งงอของวัสดุ การตกแตก

ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการระวังและป้องกันการเกิดเพลิงไหม้

คณะกรรมการสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน

4.1 การใช้สารเคมีและการจัดเก็บ

รายชื่อของวัตถุอันตรายได้ประกาศไว้ในกฎกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2538 สารเคมีที่กำหนดให้เป็นวัตถุอันตราย จะต้องเก็บและนำมาใช้ภายใต้ข้อกำหนดของกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2539 วัตถุอันตรายจะต้องเก็บไว้ในพื้นที่ภายในโรงงาน ซึ่งมีการป้องกันการเข้าถึงวัตถุเหล่านี้จากภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องจัดส่งแบบแปลนของโรงงานอย่างละเอียด แสดงตำแหน่งที่เก็บวัตถุอันตรายให้กับกรมโรงงาน

ในกรณีที่ปริมาณของวัตถุอันตรายที่เก็บมีปริมาณมากกว่า 25,000 ลิตร ต้องมีการสร้างกำแพงคอนกรีตโดยรอบให้มีขนาดที่สามารถกักเก็บปริมาณของวัตถุดังกล่าวได้ทั้งหมด เว้นแต่กรณีที่มีภาชนะบรรจุมากกว่าหนึ่งถัง ให้สร้างเขื่อนที่สามารถกักเก็บวัตถุอันตรายนั้นเท่ากับปริมาตรของถังเก็บที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ถังที่มีขนาดใหญ่กว่า 30,000 ลิตร ต้องได้รับการตรวจสอบจากวิศวกรที่ได้รับใบอนุญาตลงนาม ถึงความดันต้องได้มาตรฐาน มีการติดตั้งอุปกรณ์ฉุกเฉินและได้รับการตรวจสอบจากวิศวกรที่ลงชื่อให้การรับรองได้ สถานที่เก็บวัตถุอันตรายต้องได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่เพื่อที่จะจัดความปลอดภัยของสาธารณชน

ภายใต้ พ.ร.บ.โรงงาน นายจ้างต้องจัดให้มี

- บริเวณชะล้างฉุกเฉินและชุดล้างตาฉุกเฉิน สำหรับลูกจ้างอย่างเพียงพอ
- อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากวัตถุอันตรายต้องได้รับการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา
- เครื่องมือปฐมพยาบาลสำหรับลูกจ้าง พร้อมทั้งวิธีการใช้งานต้องเตรียมพร้อมไว้เสมอ
- อุปกรณ์ป้องกันควบคุมและลดผลการศึกษาอุบัติเหตุ และโปรแกรมการดูแลรักษาเครื่องมือเหล่านี้ต้องมีอยู่เสมอ
- นายจ้างต้องสร้างห้องผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้าให้กับลูกจ้าง

ผู้ผลิตหรือผู้ที่ทำการขนส่งวัตถุอันตรายต้องติดป้าย โดยมีข้อความภาษาไทยสีแดงเขียนว่า “วัตถุอันตราย” และมีข้อความแสดงถึงชื่อของวัตถุอันตราย และปริมาณของวัตถุอันตรายหรืออัตราส่วนของวัตถุอันตรายที่ผสมอยู่

การกำจัดหรือทิ้งวัตถุปนเปื้อนจากพื้นที่ที่มีการเก็บวัตถุอันตรายต้องทำตามข้อกำหนดดังนี้

- น้ำเสียที่ปนเปื้อนวัตถุอันตรายต้องมีการเก็บและบำบัดเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งของโรงงานอุตสาหกรรม
- อากาศเสียที่ปล่อยทิ้งต้องได้รับการบำบัดให้ได้ตามมาตรฐานโรงงานอุตสาหกรรม ไม่สามารถใช้วิธีการเจือจางได้
- ถึงบรรจุต้องได้รับการทำลายด้วยวิธีการที่เหมาะสม

ประกาศกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2534 ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีอันตราย กำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้มีสิ่งแวดลอมในการทำงานที่ปลอดภัยสำหรับลูกจ้างที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสารเคมีอันตราย รวมถึงการจัดเก็บสารเคมีและการขนย้ายสารเคมี ประกาศฉบับนี้ได้กำหนดลักษณะและประเภทวัตถุอันตรายไว้ด้วย

4.2 กรอบของข้อกำหนดทางกฎหมายทางสิ่งแวดล้อมความปลอดภัยและอาชีวอนามัย

- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. ฉบับนี้จัดให้มีการควบคุมการนำเข้า ส่งออก ผลิต ขาย มีไว้ในครอบครอง การขนส่ง และการใช้วัตถุอันตรายต่างๆ เป็น วัตถุระเบิดได้ วัตถุไวไฟ วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุออกซิไดซ์ และวัตถุเปอร์ออกไซด์หรือวัตถุมีพิษ คณะกรรมการวัตถุอันตราย ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จากหน่วยราชการต่าง ๆ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมในการกำหนดวัตถุอันตราย และการควบคุมวัตถุอันตรายดังกล่าว ศูนย์ข้อมูลวัตถุอันตราย จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานในเรื่องข้อมูลของวัตถุอันตรายแก่ภาคเอกชน

- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้อำนาจเจ้าพนักงานสาธารณสุขในการกำกับดูแลการทำงานของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการจัดการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. นี้ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอยให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่อสาธารณะ เช่น กลิ่น แสง การแผ่รังสี เสียง ความร้อน ของเสียอันตราย การสิ้นเสทือนฝุ่น สารมีพิษ เถ้า เพื่อป้องกันผลกระทบที่มีต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดในที่สาธารณะ พ.ศ. 2539 พ.ร.บ. ฉบับนี้ให้อำนาจหน้าที่กับกรมควบคุมมลพิษในการดำเนินการควบคุมการกำจัดมูลฝอย พ.ร.บ. ฉบับนี้ห้ามการกำจัดในที่ดินสาธารณะ หน่วยงานราชการในท้องถิ่นจะปฏิบัติงานภายใต้การดูแลของหน่วยงานราชการส่วนกลาง อย่างไรก็ตาม หน่วยงานราชการในท้องถิ่นมีอำนาจในการออกระเบียบข้อกำหนดส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นนั้น ๆ

4.3 เสียงในสถานประกอบการ

ประกาศกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2519 เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม ข้อที่ 13 ที่เกี่ยวกับเสียงได้แสดงไว้ในตาราง A1.9

ตาราง A1.9 มาตรฐานเสียงในสถานประกอบการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย

ระดับเสียง (เดซิเบลเอ)	ระยะเวลาสัมผัส Exposure (ชั่วโมงต่อวัน)	หมายเหตุ
น้อยกว่า 80	มากกว่า 8	} ต้องใส่ปลั๊กหรือครอบหูลดเสียง
น้อยกว่า 90	7-8	
น้อยกว่า 91	น้อยกว่า 7	
มากกว่า 140	ไม่อนุญาต	

ที่มา: ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่ม 94 ตอนที่ 64 วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2520

จากตาราง A1.9 นายจ้างต้องแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของเสียงหรือทางผ่านของเสียงมิให้มีระดับเสียงสูงกว่าที่กำหนดไว้ ในกรณีที่ไม่สามารถปรับปรุงหรือแก้ไขได้ นายจ้างต้องจัดให้ลูกจ้างสวมใส่ปลั๊กลดเสียงหรือครอบหูลดเสียง ตลอดเวลาที่ทำงานตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล

4.4 ปริมาณสารเคมีในอากาศภายในสถานประกอบการ

ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 กระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม (สารเคมี) ประกาศดังกล่าวได้กำหนดมาตรฐานความเข้มข้นของสารเคมีในบรรยากาศซึ่งจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานตลอดระยะเวลาการทำงาน ค่ามาตรฐานของความเข้มข้นของสารเคมีเฉลี่ยได้แสดงไว้ในตาราง A1.10 เจ้าของกิจการจะต้องไม่ให้ลูกจ้างทำงานในสถานที่ที่มีความเข้มข้นของสารเคมีเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตาราง หรือต้องไม่ให้ลูกจ้างทำงานในสถานที่ที่มีความเข้มข้นของสารเคมีเกินมาตรฐานค่าสูงสุดที่กำหนดไว้ในตาราง A1.11- A1.12

ตาราง A1.10 ค่ามาตรฐานความเข้มข้นเฉลี่ยของสารเคมีในบรรยากาศในสถานประกอบการ

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร	มิลลิกรัมอากาศ ต่อลูกบาศก์เมตร
1.	Aldrin	-	0.25
2.	Azinphos-methyl	-	0.2
3.	Chlordane	-	0.5
4.	DDT	-	1
5.	DDVP	-	1
6.	Dichlorvos	-	1
7.	Dieldrin	-	0.25
8.	Dimethyl 1,2-dibromo 2,2 dichloroethyl	-	3
9.	Endrin	-	0.1
10.	Guthion	-	0.2
11.	Lead asenate	-	0.15
12.	Lindane	-	0.5
13.	Malathion	-	15
14.	Methoxychlor	-	15
15.	Nicotine	-	0.5
16.	Systox	-	0.1
17.	Thallium (soluble compounds) as Tl	-	0.1
18.	Thiram	-	5
19.	Toxaphene	-	0.5
20.	Parathion	-	0.11
21.	Phosdrin	-	0.1
22.	Pyrethrum	-	5
23.	Warfarin	-	0.1
24.	Carbary (Sevin (R))	-	5
25.	2, 4-D	-	10
26.	Paraquat	-	0.5
27.	2,4,5,-T	-	10
28.	Acetic acid	10	25
29.	Ammonia	50	35
30.	Arsenic and compounds (as As)	-	0.5
31.	Arsine	0.05	0.2
32.	Biphenyl	0.2	1
33.	Bisphenol A	0.5	2.8
34.	Carbon dioxide	5,000	9,000
35.	Carbon monoxide	50	55
36.	Chlorine	1	3
37.	Chlorine dioxide	0.1	0.3

ตาราง A1.10 ค่ามาตรฐานความเข้มข้นเฉลี่ยของสารเคมีในบรรยากาศในสถานประกอบการ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ปริมาณสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน โดยปริมาตร	มิลลิกรัมอากาศต่อ ลูกบาศก์เมตร
38.	Chromium and Chromium compounds	-	1
39.	Copper fume	-	0.1
40.	Dust or mist of copper	-	1
41.	Cotton dust (raw)	-	1
42.	Cyanide as CN	-	5
43.	Ethyl alcohol (Ethanol)	1,000	1,900
44.	Fluoride (as F)	-	2.5
45.	Fluoride	0.1	0.2
46.	Hydrogen cyanide	10	11
47.	Iron oxide fume	-	10
48.	Methyl alcohol (Methanol)	200	260
49.	Nickel carbonyl	0.001	0.007
50.	Nickel, Metal and soluble compounds, as Ni	-	1
51.	Nitric acid	2	5
52.	Nitric oxide	25	30
53.	Nitrogen dioxide	5	9
54.	Nitroglycerin	0.2	2
55.	Sodium hydroxide	-	2
56.	Sulfur dioxide	5	13
57.	Sulfuric acid	-	1
58.	Tetraethyl lead (as Pb)	-	0.075
59.	Tetramethyl lead (as Pb)	-	0.07
60.	Tin and Inorganic compounds of tin	-	2
61.	Tin and Organic compounds of tin	-	0.1
62.	Phenol	5	19
63.	Phosgene (Carbonyl chloride)	0.1	0.4
64.	Phosphine	0.3	0.4
65.	Phosphoric acid	-	1
66.	Phosphorus (yellow)	-	0.1
67.	Phosphorus pentachloride	-	1
68.	Phosphorus pentasulfide	-	1
69.	Phosphorus trichloride	0.5	3
70.	Xylene (Xylol)	100	435
71.	Zinc chloride fume	-	1
72.	Zinc oxide fume	-	5

ที่มา: ประกาศกระทรวงมหาดไทย ตามความแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 94 ตอนที่ 64 วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2520

ตาราง A1.11 ค่ามาตรฐานความเข้มข้นสูงสุดของสารเคมีในบรรยากาศในสถานประกอบการ (1)

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ความเข้มข้นของสารเคมี	
		ส่วนในล้านส่วน	มิลลิกรัมต่อลิตร
1.	Allyl glycidyl ether (AGE)	10	45
2.	Boron trifluoride	1	3
3.	Butylamine	5	15
4.	Tert-Butyl chromate (as CrO)	-	0.1
5.	Chlorine trifluoride	0.1	0.4
6.	Chloroacetaldehyde	1	3
7.	Chloroform (trichloromethane)	50	240
8.	O-Dichlorobenzene	50	300
9.	Dichloroethyl ether	15	90
10.	1,1 -Dichloro-1-nitroethane	10	60
11.	Diglycidyl ether (DGE)	0.5	2.8
12.	Ethyl Mercaptan	10	25
13.	Ethylene glycol dinitrate and/or Nitroglycerine	0.2	1
14.	Hydrogen chloride	5	7
15.	Iodine	0.1	1
16.	Manganese	-	5
17.	Methyl bromide	20	80
18.	Methyl mercaptan	10	20
19.	Methyl styrene	100	480
20.	Methylene diphenyl isocyanate (MDI)	0.02	0.2
21.	Monomethyl hydrazine	0.2	0.35
22.	Terphenyls	1	9
23.	Toluene-2,4-diisocyanate	0.02	0.14
24.	Vinyl chloride	1	2.8

ที่มา: ประกาศกระทรวงมหาดไทย ตามความแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 94 ตอนที่ 64 วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2520

ตาราง A1.12 ค่ามาตรฐานความเข้มข้นสูงสุดของสารเคมีในสถานประกอบการ (2)

ลำดับที่	ชื่อสารเคมี	ค่าความเข้มข้นเฉลี่ย ขณะเวลาทำงานปกติ	ค่าความเข้มข้นที่เวลาใดเวลาหนึ่ง		ค่าความเข้มข้นที่ ยอมรับได้
			ความเข้มข้น	ระยะเวลาสูงสุด	
1.	Benzene	10 ppm	50 ppm	10 นาที	25 ppm
2.	Beryllium and Beryllium compounds	2 มก./ลบ.ม.	25 มก./ลบ.ม.	30 นาที	5 มก./ลบ.ม.
3.	Cadmium fume	0.1 มก./ลบ.ม.	-	-	3 มก./ลบ.ม.
4.	Cadmium dust	0.2 มก./ลบ.ม.	-	-	0.6 มก./ลบ.ม.
5.	Carbon disulfide	20 ppm	100 ppm	30 นาที	30 ppm
6.	Carbon tetrachloride	10 ppm	200 ppm	5 นาทีภายใน 4 ชั่วโมง	25 ppm
7.	Ethylene dibromide	20 ppm	50 ppm	5 นาที	30 ppm
8.	Ethylene dichloride	50 ppm	200 ppm	5 นาทีภายใน 3 ชั่วโมง	100 ppm
9.	Formaldehyde	3 ppm	10 ppm	30 นาที	5 ppm
10.	Fluoride as dust	25 มก./ลบ.ม.	-	-	-
11.	Lead and its compounds	0.2 มก./ลบ.ม.	-	-	-
12.	Methyl chloride	100 ppm	300 ppm	5 นาทีภายใน 3 ชั่วโมง	200 ppm
13.	Methylene chloride	500 ppm	2000 ppm	5 นาทีภายใน 3 ชั่วโมง	1000 ppm
14.	Organo (alkyl) mercury	0.01 มก./ลบ.ม.	-	-	0.04 มก./ลบ.ม.
15.	Styrene	100 ppm	600 ppm	5 นาทีภายใน 3 ชั่วโมง	200 ppm
16.	Trichloro ethylene	100 ppm	300 ppm	5 นาทีภายใน 3 ชั่วโมง	200 ppm
17.	Tetrachloro ethylene	100 ppm	300 ppm	5 นาทีภายใน 3 ชั่วโมง	200 ppm
18.	Toluene	200 ppm	500 ppm	10 นาที	300 ppm
19.	Hydrogen sulfide	-	50 ppm	10 นาที	20 ppm
20.	Mercury	-	-	-	0.05 มก./ลบ.ม.
21.	Chromic acid and chromate salt	-	-	-	0.1 มก./ลบ.ม.

ที่มา: ประกาศกระทรวงมหาดไทย ตามความแห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2515

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 94 ตอนที่ 64 วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2520

4.5 อันตรายทางกายภาพ

กฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้าง (ตาราง A1.8) มีดังนี้

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานกับเครื่องจักร กำหนดเรื่องการใช้เครื่องจักรโดยทั่วไป ความปลอดภัยส่วนบุคคลและมาตรฐานของเครื่องป้องกันอันตราย

- ประกาศมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในงานก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับลิฟท์ขนส่งอุปกรณ์ กำหนดแนวทางการใช้ลิฟท์ขนส่งอุปกรณ์อย่างปลอดภัย รวมถึงอุปกรณ์ป้องกันอันตราย

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในงานก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับนั่งร้าน กำหนดประเภทและลักษณะของนั่งร้าน รวมถึงข้อกำหนดในการออกแบบนั่งร้าน และมาตรฐานในการก่อสร้างนั่งร้าน มาตรฐานนั่งร้าน และระดับความปลอดภัยและอุปกรณ์ป้องกันอันตราย

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง กำหนดผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของลูกจ้าง ประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ ประยุกต์ใช้กับลูกจ้างที่ทำงานในพื้นที่แคบหรือจำกัดลักษณะต่างๆ เช่น แนวระบายน้ำ อุโมงค์ ท่อระบายน้ำ และรวมถึงการเตรียมหรือการวางฐานรากของโครงสร้างต่างๆ

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในงานก่อสร้างในพื้นที่ก่อสร้าง กำหนดค่าจำกัดความของพื้นที่ก่อสร้างและแนวทางทั่วไป ในการทำงานก่อสร้างและพื้นที่อันตราย

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องความปลอดภัยในการทำงานในพื้นที่จำกัด กำหนดให้นายจ้างซึ่งมีลูกจ้างที่ทำงานในพื้นที่ที่มีทางเข้าและทางออกของอากาศจำกัด ต้องสร้างความมั่นใจว่าอากาศในพื้นที่จำกัดนั้นเป็นอากาศที่ถูกสุลักษณะและปลอดภัย พื้นที่ที่จำกัดอาจเป็นแหล่งสะสมของสารเคมีที่เป็นอันตราย พื้นที่แคบรวมถึงอุโมงค์ ห้องใต้ดิน ท่อ ฯลฯ ประกาศกระทรวงฉบับนี้อธิบายถึงข้อกำหนดของการทำงาน ในพื้นที่แคบจำกัดและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายเป็นหลัก

- ประกาศของกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีอันตราย แสดงรายการของสารเคมีอันตราย และข้อกำหนดในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีอันตราย ตัวอย่างเช่น ป้ายแสดงบอก “สารเคมีอันตราย” หรือ “สารมีพิษ” หรือเขียนข้อความอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงอันตรายที่เกี่ยวข้องกับชนิดและอันตรายของสารเคมี และติดไว้บนถังบรรจุสารเคมีด้วยสีแดงหรือสีดำที่สามารถเห็นได้ชัดเจน

- ประกาศของกระทรวงมหาดไทย ความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหม้อต้มน้ำความดัน (Boiler) กำหนดการติดตั้งหม้อต้มน้ำและอุปกรณ์ การควบคุมและอุปกรณ์ป้องกันอันตรายต่างๆ
- ประกาศของกระทรวงมหาดไทย การทำงานในพื้นที่ที่มีอันตรายจากการตกจากที่สูง การโค้งงอของวัสดุ การล้มทับ และการแตก มีข้อกำหนดทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการตกจากที่สูง การโค้งงอของวัสดุ รวมถึงมาตรการป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น
- ประกาศของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กำหนดจำนวนเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในสถานที่ทำงานภายใต้สภาวะต่างๆ เจ้าหน้าที่อาจเพิ่มจากหนึ่งคนไปจนถึงสามคน
- นอกเหนือจากประกาศกฎระเบียบต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ได้กำหนดถึง แรงงานทั่วไป แรงงานเด็ก แรงงานผู้หญิง สวัสดิการคณะกรรมการความปลอดภัย การจ่ายค่าชดเชย รวมถึงแนวทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในที่ทำงาน

5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

5.1 พระราชบัญญัติการปิดรเลื่อนแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521

พระราชบัญญัติ
การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
พ.ศ. 2521¹

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
(ให้ไว้ ณ วันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2521
เป็นปีที่ 33 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521"

มาตรา 2* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

*[ร.ก.2521/152/1พ./28 ธันวาคม 2521]

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"ปิโตรเลียม" หมายความว่า ปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมและให้หมายความรวมถึงน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิงด้วย

"ธุรกิจปิโตรเลียม" หมายความว่า การสำรวจ พัฒนา ผลิต จัดหา กลั่น สะสมสำรอง เก็บรักษา นำเข้า ส่งออก ขนส่ง ซื่อ ขาย และจำหน่ายปิโตรเลียม ตลอดจนประกอบอุตสาหกรรมเคมีปิโตรเลียม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

"ผู้ว่าการ" หมายความว่า ผู้ว่าการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยรวมทั้งผู้ว่าการ

"ลูกจ้าง" หมายความว่า ลูกจ้างของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4* ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเวลาสองปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา 59 และมาตรา 60 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมรักษาการร่วมกันต่อไป จนกว่าจะได้มีการโอนกิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ งบประมาณ ตลอดจนข้าราชการและลูกจ้างไปเป็นของ ปตท. ตามมาตราดังกล่าวแล้ว

*[มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดฯ พ.ศ. 2523]

หมวด 1
การจัดตั้ง ทุน และทุนสำรอง

มาตรา 5* ให้จัดตั้งการปิโตรเลียมขึ้นเรียกว่า "การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย" เรียกโดยย่อว่า "ปตท." และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "PETROLEUM AUTHORITY OF THAILAND" เรียกโดยย่อว่า "PTT"

ให้ ปตท. เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการประกอบและส่งเสริมธุรกิจปิโตรเลียม รวมถึงการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับหรือสนับสนุนการประกอบธุรกิจปิโตรเลียม เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดแก่เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและประชาชน

ให้ ปตท. มีตราเครื่องหมายของ ปตท. รูปลักษณะของตราเครื่องหมายให้เป็น ตามที่คณะกรรมการกำหนด

*[มาตรา 5 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 6* ปตท. มีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดอื่นตามความเหมาะสมและจะตั้งสำนักงานสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่อื่นใดในและนอกราชอาณาจักรก็ได้ แต่การตั้งสำนักงานสาขานอกราชอาณาจักรต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน

*[มาตรา 6 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 7 ให้ ปตท. มีอำนาจกระทำการต่างๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตาม มาตรา 5 และอำนาจ เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(1) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่างๆ สร้าง ซื้อ จัดหาขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้ทูลให้

(2) จัดหา สำรวจ พัฒนา และผลิตปิโตรเลียม

(3) สำรวจ วางแผน ออกแบบ และสร้างท่าเรือเพื่อธุรกิจปิโตรเลียม คลังปิโตรเลียม ระบบการขนส่งปิโตรเลียม โรงกลั่นปิโตรเลียม และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

(4) ดำเนินการขนส่งปิโตรเลียมและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมภายในประเทศและระหว่างประเทศ

(5) จัดสร้างคลังสำหรับการสะสมและสำรองปิโตรเลียม

(6) กำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยในการขนส่งและใช้ปิโตรเลียม

(7) กำหนดมาตรการป้องกันแก้ไขสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เนื่องจากปิโตรเลียมภายในกิจการของปตท.

(8) กู้หรือยืมเงินภายในและภายนอกอาณาจักร

* (9) ให้กู้หรือให้ยืมเงินโดยมีหลักประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์แก่กิจการของ ปตท.

การให้กู้เงินแก่บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ ปตท. กู้หุ้นหรือเข้าร่วมทุน และมีอำนาจควบคุมกำกับกับการดำเนินงานของบริษัทนั้น จะให้กู้โดยไม่มีหลักประกันได้เฉพาะเมื่อ เป็นการให้กู้ระยะสั้นภายในวงเงินครวละไม่เกินห้าร้อยล้านบาท และเพื่อประโยชน์ในการบริหาร สภาพคล่องทางการเงินของ ปตท. เท่านั้น

ภายใต้บังคับวรรคสอง หากเป็นการให้กู้แก่บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ ปตท. กู้หุ้นหรือร่วมทุนอยู่ไม่ถึงร้อยละยี่สิบห้า และ ปตท. ไม่มีอำนาจควบคุมกำกับกับการดำเนินงาน ของบริษัทนั้น จะให้กู้โดยไม่มีหลักประกัน

ได้ไม่เกินสัดส่วนที่ ปตท. ถือหุ้นในบริษัทนั้น และผู้ถือหุ้น ทุกรายได้ยินยอมให้เงินกู้แก่บริษัทนั้นโดยไม่มีหลักประกัน เช่นกัน

- *(10) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุนหรือประโยชน์แก่กิจการของ ปตท.
- (11) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบธุรกิจปิโตรเลียม
- (12) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประโยชน์แก่กิจการของ ปตท.
- (13) ว่าจ้างหรือรับจ้างประกอบธุรกิจปิโตรเลียม
- (14) ตั้งหรือรับเป็นตัวแทน ตัวแทนค้าต่าง และนายหน้าในกิจการตามวัตถุประสงค์ของปตท.
- (15) ทำการค้าและให้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับอุปกรณ์และเครื่องใช้เกี่ยวกับธุรกิจปิโตรเลียม
- (16) กระทำการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ ปตท.

)*[มาตรา 7 (9) และ (10) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 8 ปตท. มีอำนาจสำรวจ พัฒนา และผลิตปิโตรเลียมตามที่ได้รับอนุมัติหรือ มอบหมายจากคณะรัฐมนตรี ให้ดำเนินการในเขตพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนด ในการนี้ให้ ปตท. มีสิทธิ ประโยชน์ และหน้าที่เสมือนเป็นผู้รับสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม การอนุมัติหรือมอบหมายให้ ปตท. ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกระทบกระเทือนสัมปทานปิโตรเลียมที่ได้ออกให้แก่บุคคลใดไปก่อนแล้ว

มาตรา 9 ทุนของ ปตท. ประกอบด้วย

- (1) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาตามมาตรา 59 มาตรา 61 และมาตรา 62 เมื่อได้หักหนี้สินออกแล้ว
- (2) เงินที่รัฐบาลจัดสรรเพิ่มเติมให้เป็นคราว ๆ เพื่อดำเนินงานหรือขยายกิจการ
- (3) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

มาตรา 10 เงินสำรองของ ปตท. ให้ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดาซึ่งตั้งไว้เผื่อขาด เงินสำรองเพื่อขยายกิจการ เงินสำรองเพื่อการไถ่ถอนหนี้ และเงินสำรองอื่น ๆ ตามความประสงค์แต่ละอย่างโดยเฉพาะ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรเงินสำรองจะนำออกใช้ได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 11 ทรัพย์สินของ ปตท. ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

หมวด 2

คณะกรรมการและผู้ว่าการ

มาตรา 12* ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วยประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรมหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมหนึ่งคน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหนึ่งคน กรรมการอื่นอีกไม่เกินเก้าคน และผู้ว่าการเป็น กรรมการให้ผู้ว่าการเป็นเลขานุการคณะกรรมการ ให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการอื่น

*[ความในวรรคหนึ่งของมาตรา 12 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 13 เพื่อประโยชน์แห่งกิจการของ ปตท.ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดของ ปตท. แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ

มาตรา 14* ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ต้องมีความรู้ความสามารถจัดเจนเกี่ยวกับธุรกิจปิโตรเลียม วิทยาศาสตร์ การบริหารธุรกิจ การบริหารรัฐกิจวิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การบัญชี การตลาด การเงิน การคลัง หรือกฎหมาย และต้องมี

คุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปี
- (3) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (5) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง
- (6) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้าง เว้นแต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการ
- (7) ไม่เป็นกรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (8) ไม่มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับ ปตท. หรือในกิจการที่มีลักษณะ เป็นการแข่งขันกับกิจการของ ปตท. ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม เว้นแต่เป็นเพียงผู้ถือหุ้นเพื่อประโยชน์ในการลงทุนโดยสุจริตในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่กระทำกิจการอันมีส่วนได้เสียเช่นว่านั้นก่อนวันที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการหรือเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่ ปตท. เป็นผู้ถือหุ้นโดยการมอบหมายของคณะกรรมการ

*[มาตรา 14 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 15 ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ใน ตำแหน่งคราวละสามปี ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้ แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว เมื่อครบกำหนดตามวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 16 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 15 ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- * (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ขาดการประชุมคณะกรรมการเกินสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(6) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 14

*[มาตรา 16 (3) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 17 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของ ปตท. อำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

- (1) ออกข้อบังคับหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา 5 และมาตรา 7
- (2) ออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุม และการดำเนินกิจการของคณะกรรมการและคณะกรรมการ
- (3) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงานของ ปตท. และออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานต่าง ๆ ของ ปตท.
- (4) ออกข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติงานของผู้ว่าการ และการมอบให้ผู้อื่นปฏิบัติงานแทนผู้ว่าการ
- (5) กำหนดจำนวนตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่น ๆ ของพนักงานและลูกจ้าง
- (6) ออกข้อบังคับว่าด้วยการบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือนหรือค่าจ้างการถอดถอน ระเบียบวินัย การลงโทษ และการอุทธรณ์การลงโทษพนักงานและลูกจ้าง

(7) ออกระเบียบว่าด้วยการร้องทุกข์ของพนักงานและลูกจ้าง

* (8) ออกข้อบังคับว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของพนักงานและลูกจ้าง และครอบครัวโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

(9) ออกข้อบังคับว่าด้วยการจ่ายค่าพาหนะ เยี่ยมเลี้ยงเดินทาง ค่าเช่าที่พัก ค่าทำงานล่วงเวลา เบี้ยประชุม และการจ่ายเงินอื่น ๆ

(10) ออกระเบียบว่าด้วยเครื่องแบบพนักงานและลูกจ้าง

(11) กำหนดราคาขายปิโตรเลียมและอัตราค่าบริการ ตลอดจนวิธีการชำระราคาและค่าบริการ

(12) ออกระเบียบว่าด้วยความปลอดภัยในการใช้และรักษาทรัพย์สินของ ปตท.

(13) ออกระเบียบว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการดำเนินการป้องกันแก้ไขสภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเนื่องจากปิโตรเลียม

*[มาตรา 17 (8) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 18 ในข้อบังคับหรือระเบียบตามมาตรา 17 ถ้ามีข้อความจำกัดอำนาจของผู้ว่าการในการทำนิติกรรมไว้ประการใด ให้รัฐมนตรีประกาศข้อความเช่นว่านั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 19 ให้คณะกรรมการเป็นผู้แต่งตั้งและกำหนดอัตราเงินเดือนของผู้ว่าการด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีผู้ว่าการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา 20 ผู้ว่าการต้อง

(1) มีอายุไม่เกินหกสิบปี

* (2) มีความรู้ความสามารถจัดเจนในธุรกิจปิโตรเลียมหรือการบริหารธุรกิจ

(3) สามารถทำงานให้แก่ ปตท. ได้เต็มเวลา

(4) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ รวมทั้งข้าราชการการเมือง ลูกจ้างของกระทรวง ทบวงกรม พนักงานหรือลูกจ้างส่วนท้องถิ่น รวมทั้งกรุงเทพมหานคร หรือดำรงตำแหน่งในทางการเมือง รวมทั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

* (5) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 14 (1) (3) (4) (7) และ (8)

* [มาตรา 20 (2) และ (5) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 21 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 19 วรรคสอง ผู้ว่าการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะกรรมการให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ขาดการประชุมคณะกรรมการเกินสองครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (6) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 20 มติของคณะกรรมการให้ผู้นอกจากออกจากตำแหน่งตาม (3) ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่อยู่ในตำแหน่ง นอกจากผู้ว่าการ และต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

มาตรา 22 ผู้ว่าการมีหน้าที่บริหารกิจการของ ปตท. ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของ ปตท. และตามนโยบาย ข้อบังคับและระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด กับมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างทุกตำแหน่งผู้ว่าการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของ ปตท.

มาตรา 23 ผู้ว่าการมีอำนาจ

- (1) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้าง ตลอดจนให้พนักงานและลูกจ้างออกจากตำแหน่ง ตามข้อบังคับหรือระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าเป็นพนักงานหรือลูกจ้างชั้นที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการฝ่ายหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าขึ้นไป จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน
- (2) กำหนดเงื่อนไขในการทำงานของพนักงานและลูกจ้าง และออกระเบียบว่าด้วยการปฏิบัติงานของ ปตท. โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับหรือระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 24 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้ว่าการเป็นผู้แทนของ ปตท. และเพื่อการนี้ ผู้ว่าการจะมอบอำนาจให้บุคคลใด ๆ ปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด
นิติกรรมที่ผู้ว่าการกระทำโดยฝ่าฝืนข้อบังคับหรือระเบียบตามมาตรา 18 ย่อมไม่ผูกพัน ปตท. เว้นแต่คณะกรรมการจะให้สัตยาบัน

มาตรา 25 ในกรณีผู้ว่าการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตำแหน่งผู้ว่าการว่างลงและยังมิได้แต่งตั้งผู้ว่าการให้ คณะกรรมการแต่งตั้งพนักงานคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รักษาการแทนผู้ว่าการ
ให้ผู้รักษาการแทนผู้ว่าการมีอำนาจหน้าที่อย่างเดียวกันกับผู้ว่าการ เว้นแต่อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าการในฐานะกรรมการ

มาตรา 26 ให้ประธานกรรมการและกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 27* ประธานกรรมการและกรรมการอาจได้รับเงินรางวัลตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดผู้ว่าการ พนักงาน และลูกจ้าง อาจได้รับเงินรางวัลตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

*[มาตรา 27 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 28 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการกรรมการ ผู้ว่าการ และพนักงานเป็นเจ้าของพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

*หมวด 3

การสร้างและบำรุงรักษาโรงกลั่นปิโตรเลียม โรงแยกก๊าซ ท่าเรือ คลังปิโตรเลียม และระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ

*[ชื่อหมวด 3 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 29 เพื่อประโยชน์ในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ให้พนักงานและผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานมีอำนาจที่จะใช้สอยหรือเข้าครอบครอง

อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีใช้ที่อยู่อาศัยของบุคคลใด ๆ เป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) การใช้สอยหรือเข้าครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อสร้างหรือบำรุงรักษาระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ หรือเป็นการจำเป็นสำหรับการป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ

(2) ปตท.ได้บอกกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าแล้ว โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบภายในเวลาอันสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามวัน ถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ให้ประกาศให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันการประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ ที่ทำการเขตหรืออำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวันเวลาและการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย

ในการปฏิบัติตามมาตรานี้ พนักงานต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

ในกรณีที่การปฏิบัติของพนักงานหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานตามมาตรา นี้ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่น บุคคลนั้นย่อมเรียกค่าทดแทนจาก ปตท.ได้ และถ้าไม่สามารถตกลงกันในจำนวนค่าทดแทนให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 30 ในการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อให้ ปตท. มีอำนาจ

(1) กำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามความจำเป็น โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

(2) วางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไปใต้ เหนือ ตาม หรือข้ามที่ดินของบุคคลใด ๆ

(3) รื้อถอนอาคาร โรงเรือนหรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างหรือทำขึ้น หรือทำลาย หรือตัดฟันต้น กิ่ง หรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลในเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ

ในการดำเนินการตาม (1) ให้รัฐมนตรีประกาศเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อและเครื่องหมายแสดงเขตในราชกิจจานุเบกษา และให้ ปตท. ปิดประกาศเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไว้ ณ ที่ทำการเขตหรืออำเภอแห่งท้องที่นั้น กับให้จัดทำเครื่องหมายแสดงไว้ในบริเวณดังกล่าวตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนที่จะดำเนินการตาม (2) หรือ (3) ให้ ปตท. แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องทราบ และให้นำมาตรา 29 วรรคหนึ่ง (2) มาใช้บังคับโดยอนุโลมแต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นอาจยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรทำเช่นนั้นไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา 31 ให้ ปตท. จ่ายค่าทดแทนตามความเป็นธรรมแก่เจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิในที่ดิน อาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) การใช้ที่ดินที่ประกาศกำหนดเป็นเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ตามมาตรา 30 (1)
- (2) การใช้ที่ดินวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามมาตรา 30 (2)
- (3) การกระทำตามมาตรา 30 (3)

ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้ในจำนวนค่าทดแทนให้นำมาตรา 29 วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิในที่ดิน อาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างได้รับค่าทดแทนหรือได้แจ้งเป็นหนังสือไม่รับค่าทดแทนดังกล่าวแล้ว ต่อไปภายหน้าจะเรียกร้องค่าทดแทนเนื่องจากเหตุอันอื่นมิได้

มาตรา 32* ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันอาจเป็นอันตรายต่อหลุมสำรวจหรือหลุมผลิตปิโตรเลียม แท่นสำรวจหรือแท่นผลิตปิโตรเลียม โรงกลั่นปิโตรเลียม โรงแยกก๊าซ ท่าเรือ คลังปิโตรเลียม ระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่ใช้ในการประกอบธุรกิจปิโตรเลียมของ ปตท. ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งอุปกรณ์ของสิ่งดังกล่าวนี้ หรืออุปกรณ์ของ ปตท. ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาที่ประกอบอยู่กับสิ่งดังกล่าวซึ่งเป็นของบุคคลอื่นด้วย

*[มาตรา 32 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 33 ในเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ไม่ว่าบนบกหรือในน้ำ หรือใต้พื้นท้องน้ำหรือพื้นท้องทะเล ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคาร โรงเรือน ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใด ติดตั้งสิ่งใด เจาะหรือขุดพื้นดิน ถมดิน ทิ้งสิ่งของหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นอุปสรรคแก่ระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจาก ปตท. และในการอนุญาตนั้น ปตท. จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้ามีการฝ่าฝืนให้ ปตท. มีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นไม่ปฏิบัติตาม หรือในกรณีที่หาตัวผู้ฝ่าฝืนไม่ได้ เมื่อได้ประกาศคำสั่งไว้ ณ บริเวณนั้น และ ณ ที่ทำการเขต หรืออำเภอที่ทำการกำหนดและที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่นั้นเป็นเวลาอันสมควรแล้ว และไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้ ปตท. มีอำนาจรื้อถอน ขนย้ายตัดฟัน ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ได้ตามควรแก่กรณี โดยผู้ใดจะเรียกร้องค่าเสียหายมิได้และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้นด้วย

มาตรา 34 ในกรณีมีการประกาศกำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อของ ปตท. ในแม่น้ำ ลำคลอง ทะเล หรือทางสัญจรทางน้ำแห่งใด ไม่ว่าจะอยู่ในราชอาณาจักรหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดทอดสมอเรือหรือเกาสมอ หรือลากแห อวน หรือเครื่องจับสัตว์น้ำอย่างใด ๆ ในเขตเหล่านั้น

เมื่อเรือไคแล่นข้ามเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ถ้ามิได้ชักสมอขึ้นพ้นจากน้ำจนแลเห็นได้ ให้ถือว่า การกระทำนั้นมีผลเป็นการเกาสมอแล้ว

มาตรา 35 เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัย ให้ ปตท. มีอำนาจทำลายหรือตัดฟันต้น กิ่ง รากของต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใดที่อยู่ใกล้เขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้นไม้ หรือสิ่งนั้นทราบล่วงหน้าภายในเวลาอันสมควรถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองได้ ให้ ปตท. มีอำนาจ ดำเนินการได้ตามที่เห็นสมควรในกรณีที่ดินไม้หรือสิ่งอื่นใดนั้นมียู่ก่อนการสร้างระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ให้ ปตท.จ่ายค่าทดแทนอันเป็นธรรมให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้นไม้หรือสิ่งนั้น ตามสมควรแก่กรณี

มาตรา 36 ในกรณีที่ทำเป็นและเร่งด่วน พนักงานหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานมีอำนาจเข้าไปในที่ ดินหรือสถานที่ของบุคคลใดในเวลาใดเพื่อตรวจ ซ่อมแซม หรือแก้ไขระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อได้ แต่ถ้าเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้นด้วย ก็ให้พนักงานแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบก่อน

มาตรา 37 ในการกระทำกิจการตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36 พนักงานหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับ พนักงานต้องพยายามมิให้เกิดความเสียหาย แต่ถ้าเกิดความเสียหายขึ้น ปตท.ต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายนั้นและให้ นำมาตรา 29 วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 38* เมื่อ ปตท.มีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งแหล่งปิโตรเลียม เพื่อ จัดสร้างโรงกลั่นปิโตรเลียม โรงแยกก๊าซ ท่าเรือ คลังปิโตรเลียม หรือเพื่อใช้ในการวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทาง ท่อ หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นอันจำเป็นและเกี่ยวเนื่องกับกิจการดังกล่าว ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวน คืนอสังหาริมทรัพย์

*[มาตรา 38 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

หมวด 4

การร้องทุกข์ และการสงเคราะห์

มาตรา 39 พนักงานและลูกจ้างมีสิทธิร้องทุกข์ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 40 ให้ ปตท.จัดให้มีกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นเพื่อสวัสดิการของพนักงานและลูกจ้าง และครอบครัวในกรณีพ้นจากตำแหน่ง ประสบอุบัติเหตุ เจ็บป่วยตาย หรือกรณีอื่นอันควรแก่การสงเคราะห์

การจัดให้มีกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นตามวรรคหนึ่ง การออกเงินสมทบเข้ากองทุนสงเคราะห์ การกำหนดประเภทของผู้ซึ่งพึงได้รับการสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ การจ่ายเงินสงเคราะห์ และการจัดการกองทุนสงเคราะห์ ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด 5 การเงิน การบัญชี และการตรวจสอบ

มาตรา 41 ปตท.ต้องทำงบประมาณประจำปี โดยให้แยกเป็นงบลงทุน และงบทำการ สำหรับงบลงทุนนั้นให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบ ส่วนงบทำการนั้นให้นำเสนอคณะกรรมการเพื่อทราบ

มาตรา 42 รายได้ที่ ปตท.ได้รับจากการดำเนินงานในปีหนึ่ง ๆ ให้ตกเป็นของ ปตท. สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และเมื่อได้หักรายจ่ายสำหรับการดำเนินงาน ค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่นค่าบำรุงรักษา ค่าเสื่อมราคา เงินสำรอง ตามมาตรา 10 และเงินสมทบกองทุนสงเคราะห์หรือการสงเคราะห์อื่นตามมาตรา 40 และเงินลงทุนตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว เหลือเท่าใดให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ

ถ้ารายได้มีไม่เพียงพอสำหรับรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง นอกจากเงินสำรองตามมาตรา 10 และ ปตท. ไม่สามารถหาเงินจากทางอื่นได้ รัฐบาลพึงจ่ายเงินให้แก่ ปตท. เท่าจำนวนที่จำเป็น

มาตรา 43* ปตท. ต้องเปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารแห่งประเทศไทย หรือธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่นตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

*[มาตรา 43 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 44 ปตท. ต้องวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีที่เหมาะสมแก่กิจการแยกตามประเภทงานส่วนที่สำคัญมีสมุดบัญชีลงรายการรับและจ่ายเงิน สินทรัพย์และหนี้สินที่แสดงกิจการที่เป็นอยู่ตามความจริงและตามที่ควรตามประเภทงาน พร้อมด้วยข้อความอันเป็นที่มาของรายการนั้น ๆ และให้มีการตรวจสอบบัญชีภายในเป็นประจำ

มาตรา 45 ปตท. ต้องจัดทำงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุน ส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี

มาตรา 46 ทุกปีให้สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีทำการ ตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของ ปตท.

มาตรา 47 ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสรรพสมุด บัญชี และเอกสารหลักฐานของ ปตท. เพื่อการนี้ให้มีอำนาจสอบถามประธานกรรมการ กรรมการผู้ว่าการ พนักงานและลูกจ้างของ ปตท.

มาตรา 48 ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานผลการสอบบัญชีและการเงินเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีเพื่อคณะกรรมการเสนอต่อรัฐมนตรี

มาตรา 49 ทุกปี ให้ ปตท. จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐมนตรี โดยแสดงงบดุล บัญชีทำการ และบัญชีกำไรขาดทุนที่ผู้สอบบัญชีรับรองว่าถูกต้อง พร้อมกับรายงานของผู้สอบบัญชี รวมทั้งแสดงผลงานของ ปตท. ในปีที่ล่วงมาด้วย

หมวด 6 การกำกับและควบคุม

มาตรา 50 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ปตท. เพื่อการนี้จะสั่งให้ ปตท. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของ ปตท. ที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล หรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนมีอำนาจที่จะสั่งให้ปฏิบัติการตามนโยบายของรัฐบาลและมติของคณะรัฐมนตรี และสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการได้

มาตรา 51 ในกรณีที่ ปตท. จะต้องเสนอเรื่องใด ๆ ไปยังคณะรัฐมนตรีให้ ปตท. นำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อไปยังคณะรัฐมนตรี

มาตรา 52 ปตท. ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินการดังต่อไปนี้ได้

- (1) ลงทุนเพื่อขยายโครงการเดิมหรือริเริ่มโครงการใหม่ซึ่งมีวงเงินเกินห้าสิบล้านบาท
- (2) การกู้ยืมเงินหรือให้กู้ยืมเงินมีจำนวนเกินคราวละยี่สิบล้านบาท
- (3) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน
- (4) จำหน่ายสิ่งหยาบหรือแร่ที่มีราคาเกินหนึ่งสิบล้านบาท
- (5) จำหน่ายทรัพย์สินอันมีราคาเกินหนึ่งสิบล้านบาทจากบัญชีเป็นสูญ
- (6) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด
- (7) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่นหรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

หมวด 7 บทกำหนดโทษ

มาตรา 53 ผู้ใดขัดขวางการกระทำของ ปตท. หรือพนักงานหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานซึ่งกระทำการตามมาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 33 มาตรา 35 หรือมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 54 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 32 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

*ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หลุมสำรวจหรือหลุมผลิตปิโตรเลียม แทนสำรวจหรือแทนผลิตปิโตรเลียม โรงกลั่นปิโตรเลียม โรงแยกก๊าซ ทำเรือ คลังปิโตรเลียม ระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ สิ่งปลูกสร้างอื่นที่ใช้ในการประกอบธุรกิจปิโตรเลียมของ ปตท. ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา รวมทั้งอุปกรณ์ของสิ่งดังกล่าวนั้น หรืออุปกรณ์ของ ปตท. ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาที่ประกอบอยู่กับสิ่งดังกล่าวซึ่งเป็นของบุคคลอื่นถูกทำลาย เสียหาย เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ ผู้กระทำความต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

*[ความในวรรคสองของมาตรา 54 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537]

มาตรา 55 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 33 หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 33 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 56 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 34 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อถูกทำลาย เสียหายเสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในระหว่างการพิจารณาตีความการทำความผิดตามมาตรา 54 ให้ศาลมีอำนาจกักเรือไว้ได้จนกว่าจะมีการชำระค่าปรับตามคำพิพากษาของศาล

มาตรา 57 ผู้ใดทำให้เครื่องหมายแสดงเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อที่ปดท. จัดทำไว้เคลื่อนที่หรือทำให้เสียหายโดยประการใด ๆ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 58 ถ้าการทำความผิดตามมาตรา 54 มาตรา 55 มาตรา 56 หรือ มาตรา 57 เป็นเหตุให้ประชาชนขาดความสะดวกหรือน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 59* ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ตลอดจนงบประมาณของกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวกับกรมการพลังงานทหารและโรงกลั่นน้ำมันตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดไปเป็นของ ปดท. ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา แต่ต้องไม่เกินเจ็ดปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

สิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม ด้วย ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินที่โอนไป

*[ความในวรรคหนึ่งของมาตรา 59 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดฯ พ.ศ. 2523]

มาตรา 60* ให้โอนบรรดาข้าราชการและลูกจ้างของกระทรวงกลาโหมที่อยู่ในสังกัดกรมการพลังงานทหารและโรงกลั่นน้ำมัน ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมกำหนดไปเป็นของ ปดท. ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา แต่ต้องไม่เกินเจ็ดปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ข้าราชการและลูกจ้างซึ่งโอนไปตามวรรคหนึ่งมีฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของ ปดท.แล้วแต่กรณี ตั้งแต่วันที่กำหนดในประกาศนั้น โดยให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างรวมทั้งสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ เท่าที่เคยได้รับอยู่เดิมจนกว่าผู้ว่าการจะได้บรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

การโอนข้าราชการตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากประจำการเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

การโอนลูกจ้างตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากงาน เพราะทางราชการยุบตำแหน่งหรือทางราชการเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด และให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

*[ความในวรรคหนึ่งของมาตรา 60 แก้ไขโดยพระราชกำหนดฯ พ.ศ. 2523]

มาตรา 61 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งพนักงานและลูกจ้างขององค์การเชื้อเพลิงไปเป็นของ ปตท. ในวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา แต่ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อได้มีประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดตั้งองค์การเชื้อเพลิงเป็นอันยกเลิก และให้นำความในมาตรา 60 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าพนักงานและลูกจ้างซึ่งโอนไปนั้น มีเวลาการทำงานติดต่อกัน

มาตรา 62 ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ รวมทั้งพนักงานและลูกจ้างขององค์การก๊าซธรรมชาติแห่งประเทศไทยไปเป็นของ ปตท. ในวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเมื่อได้มีประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการจัดตั้งองค์การก๊าซธรรมชาติแห่งประเทศไทยเป็นอันยกเลิก และให้นำความในมาตรา 60 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าพนักงานและลูกจ้างซึ่งโอนไปนั้น มีเวลาการทำงานติดต่อกัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการประกอบธุรกิจปิโตรเลียมเป็นกิจการอุตสาหกรรมด้านสาธารณูปโภคประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ แต่หน่วยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสำรวจ ผลิต ขนส่งและจำหน่ายปิโตรเลียมที่เป็นของทางราชการยังมีขนาดไม่เหมาะสม โดยกระจัดกระจายขึ้นอยู่กับส่วนราชการและองค์การของรัฐหลายแห่ง เป็นเหตุให้การประกอบธุรกิจปิโตรเลียมเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพสมควรรวมหน่วยปฏิบัติงานดังกล่าวบางหน่วย และจัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจปิโตรเลียม ตั้งแต่การสำรวจหาปิโตรเลียมไปจนถึงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ได้จากการกลั่นปิโตรเลียม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชกำหนดการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2523

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521 ได้กำหนดให้โอนกิจการของกรมการพลังงานทหารและโรงกลั่นน้ำมันของกระทรวงกลาโหมรวมทั้งข้าราชการและลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง ไปเป็นของ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยให้เสร็จสิ้นภายในสองปี ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวจะครบกำหนดในเดือนธันวาคม 2523 นี้แล้ว แต่เนื่องจากสถานการณ์รอบประเทศยังไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ สมควรให้กรมการพลังงานทหารควบคุมดูแลกิจการโรงกลั่นน้ำมัน เพื่อเตรียมการในการสนับสนุนเหล่าทัพต่าง ๆ ตลอดจนการสำรองน้ำมันเพื่อใช้ในกิจการทหารโดยเฉพาะต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่ง และโดยที่ระยะเวลาการโอน

จะสิ้นสุดลงในระหว่างที่ปิดสมัยประชุมรัฐสภา และเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้ขึ้น

[รก.2523/183/1พ./1 ธันวาคม 2523]

พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมเพียงพอที่จะใช้ในการบริหารกิจการของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าและมีความคล่องตัว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย องค์ประกอบและจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้ามและการพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ว่าการ และการให้ความคุ้มครองแก่ทรัพย์สินของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

[รก.2537/41ก/1/20 กันยายน 2537]